כמים חיים

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

כ"ד תמוז תשע"ח

פרשת פנחס

דרך חיים

מובא בכתבי האר"י הקדוש שפנחס הוא משורש נשמתו של קין ובלעם משורש נשמתו של הבל. במפגש הראשון ביניהם קין הרג את הבל מתוך קנאה מקולקלת, ועכשיו קין הורג את הבל מתוך מקום חיובי ומתוקן. אנו רואים שבאדם עלולים להיות מעורבים בו זמנית גם כוחות טובים וגם כוחות שליליים, כפי שמכנה אותם אבי המוסר, רבי ישראל סלנט, "כוחות אפלים". שומה עלינו לשים עינינו וליבנו להתנקות כל העת. גם באדם צדיק עלולים להיות מעורבים צדדים רעים ושליליים, וגם באדם רשע לעתים האור משמש בערבוביא עם החושך שבנפשו.

בזכות אותה קנאה קדושה זכה פנחס להתכהן בכהונה גדולה כלשון רש"י (מסכת זבחים דף קא עמוד ב ד"ה "לייחס זרעו אחריו"):

"מימי משה נתכהן, וכששם שלום נתייחס ליקרא כהן ולייחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים, שלא היה כהנים גדולים אלא מפנחס".

פנחס הוא ראש לכל הכהנים הגדולים. אנו רואים שלרבותינו ז"ל חשוב לייחס את פנחס דווקא ליוסף הצדיק בנה של רחל אמנו (תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קט עמוד ב):

"אמר רבי אלעזר: לעולם ידבק אדם בטובים, שהרי משה שנשא בת יתרו - יצא ממנו יהונתן. אהרן שנשא בת עמינדב - יצא ממנו פנחס. ופנחס לאו מיתרו אתי? והא כתיב: "ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה", מאי לאו דאתי מיתרו שפיטם עגלים לעבודה זרה? לא, דאתי מיוסף שפטפט ביצרו. והלא שבטים מבזים אותו ואומרים: ראיתם בן פוטי זה, בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה, יהרוג נשיא שבט מישראל? אלא, אי אבוה דאמיה מיוסף - אמה דאמיה מיתרו, אי אבוה דאמיה מיתרו - אמה דאמיה מיוסף. דיקא נמי, דכתיב: "מבנות פוטיאל", תרתי שמע מינה".

לכאורה היינו אומרים שכהונתו בעיקרה באה מכח אביו, אלעזר בן אהרן הכהן, שמשושלת לאה אמנו. אבל לא כן, שהרי זכה בכהונה גדולה מכח מעשיו ולא מכח הייחוס שהיה לו, הוא זה

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

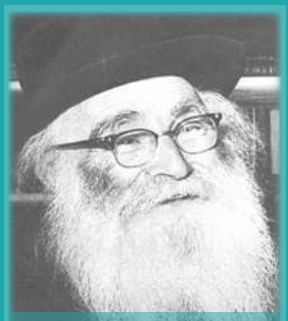

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

שהתחיל את הייחוס של זרעו ולא מכח אביו. כך מסופר גם על המגיד ממעזריטש, שפעם אבד כתב הייחוס של אימו שהייתה מיוחסת מאד בשריפה גדולה, ניחמה בנה הגדול ואמר לה 'אל תצטערי, הייחוס מתחיל ממני'... ייחוסו של פנחס היה כה חזק עד שאנו רואים שדווקא בני עלי שהיו כהנים מזרע אהרן נענשו בקיצור ימים, ואילו הכהנים משושלת פנחס האריכו ימים, עד שלחלק מהדעות אליהו הנביא שלא מת מיוחס לפנחס. גם יהושע הכהן הגדול שהיה ממקימי בית שני והמשיך את שושלת הכהונה בבית שני היה מזרעו של פנחס.

יש בייחוסו של פנחס ליוסף בכדי ללמדנו שני עניינים. הראשון נוגע לכוחו של יוסף במלחמתו כנגד היצר. שמכח מה שלחם יוסף הצדיק בהתמודדות הקשה שבאה עליו עם אשת אדונו הנחיל לדורות הבאים אחריו עוצמה וטהרה גדולה בענייני קדושה. הדבר בא לידי ביטוי במעשיו של פנחס, עד אשר זכה לכהונה גדולה, שעיקר עניינה לזכות ולשמש בקודש.

נקודה נוספת היא קנאתו הטהורה של פנחס. אם נתבונן הרי עניין הכהונה שייך דווקא ללאה, מכח בנה לוי שהיה מבניו הגדולים של יעקב אבינו. במה זכתה לאה להעמיד כהנים גדולים ומלכים? הכל החל בוויתורה של רחל אשר מסרה את הסימנים שבינה ובין יעקב אבינו לאחותה לאה על מנת שלא תתבייש חלילה. הייתה יכולה רחל לקנא באחותה, לומר שאינה מסכימה. לא רק שלא נהגה כן, אלא אף ברבות הימים שרואה כיצד אחותה מעמידה שבטים גדולים וחשובים- לא חזרה בה ולא נתנה למידת הקנאה לשלוט בה. בשכר הנקיות מקנאה של רחל, אותה הורישה לזרעה אחריה עד פנחס הכהן, זכתה ושבה הכהונה לנחלתה- רחל אמנו שהיא עקרת הבית, עיקר הבית.

שבת שלום ומבורך!

שלכם בהוקרה רבה,

חיים אידלס

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

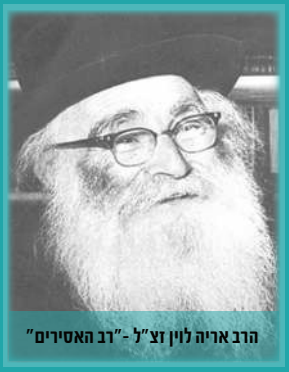

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בדרכו של ר' אריה

בשיחה עם בנו של ר' אריה, הרב חיים יעקב שהיה רבה של פרדס-חנה, אמרה הסופרת גאולה כהן:

"הנה עולה בפניי דמותו של אביך, ר' אריה לוין, שאצלו עם שהגיש את עזרתו ללוחם חירות, מצא זמן ולב באותו זמן להושיט ידיו לגנב שסרח. בבוקר עודד עולה לגרדום, ובערב ניחם אשה שנתאלמנה. לא היה אצלו שום דבר ש"לפני ואחרי". ואיכשהו הדברים הגדולים מעולם לא הסתירו ממנו את הדברים הקטנים", אמרה ושאלה: "והאם כבוד הרב, יש בכגון אלה סולם עדיפויות"?

השיב לה הרב חיים יעקב לוין: "אם אין בכגון אלה סולם עדיפויות, זה משום שאין מוקדם ומאוחר באהבת ישראל. צרת היחיד היא גם צרת הרבים, ואין פה עניין של דברים גדולים וקטנים. אצל אבא זצ"ל היה כל אדם עולם מלא, וכל העולם היה אחד".

(איש צדיק היה, עמוד 69)

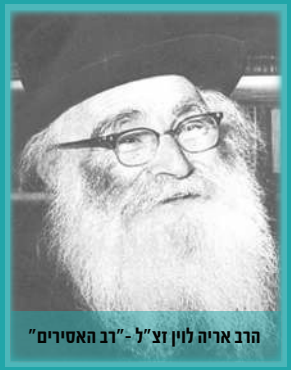
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

נמצאים אנו בימי "בין המצרים", על פי הכתוב "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", בהם נוהגים מנהגי אבלות לזכר חורבן בתי המקדש הראשון והשני.

מותר בימים אלו ללכת לרחוץ בבריכה ובים, ולאמירה השגורה בפי העם שהדבר מותר רק למי שהלך קודם לכן- אין מקור. אמנם כתבו הפוסקים שימים אלו ימי סכנה הם, ולכן יש להימנע ולהיזהר מטיולים ובילויים מסוכנים.

אין מברכים בימים אלו את ברכת "שהחיינו", משום שלא ניתן להגיד על ימי צער מעין אלה "שהחיינו... והגיענו לזמן הזה". דבר שאם לא יברך עליו יעבור זמנו, כגון אדם שנולדה לו בת וכדומה- יברך עליו גם בימים אלה. יש שהתירו לברך בשבתות "שהחיינו" על כל דבר ויש שהחמירו גם בשבתות. לעניין ברכת "שהחיינו" על פרי חדש- יש שבירכו עליו, ויש שאכלוהו בלא ברכת "שהחיינו" ושבו ובירכו על אותו מין אחר ט' באב.

כיום שאין שמחה מיוחדת בקניית ולבישת בגדים חדשים, כך שאין מברכים עליהם "שהחיינו", מותר לקנות ולחדש קודם ראש חודש אב. אמנם בבגדים יקרים ומשמחים יש להימנע מלקנותם או לחדשם. דברים שיש בהם חביבות ויש לברך עליהם בשעת קנייתם "שהחיינו"- אין לקנותם, אמנם יכול להזמינם קודם ראש חודש אב באופן שיגיעו אחר ט' באב. דברים שיש בהם צורך בסיסי כך שאין בהם חביבות מיוחדת או שיש בהם צורך (רפואי או טכני) - מותר לקנותם ולהשתמש בהם גם בתוך ימים אלו. כאשר ישנה ירידת מחירים או מכירת חיסול של מוצרים וכדומה- מותר לקנותם בימים אלו על מנת להשתמש בהם אחר ט' באב, אף שיש בהם שמחה מיוחדת. גם דברי מצוה וקדושה מותר לקנותו בימים אלו, כתפילין לנער בר-מצוה וכדומה.

בני אשכנז מקפידים שלא לעסוק בטיפוח הבית, כצביעתו וכדומה, בימים אלה, ובני ספרד מקפידים על כך החל מראש חודש אב בלבד. אמנם בדברים של צורך- כגון צביעה בשל רטיבות וכדומה או דברים של מצוה, כשיפוץ בית הכנסת והרחבתו, מותר גם בימים אלו. לכן

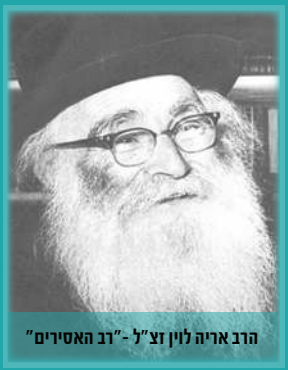
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

גם אדם שהחל שיפוץ של רווחה קודם ימי בין המצרים יכול לסיימם, כיוון שסיום צביעת בית הצבוע למחצה נחשב כצורך.

אין שומעים בימים אלו ניגונים ולא רוקדים. עד ראש חודש אב ניתן להקל להביא תקליטן או נגן לסעודת מצוה לשם השמחה, ובכלל סעודת מצוה כלולים: ברית מילה ופדיון הבן. כן ניתן ללמוד וללמד נגינה בימים אלו עד השבוע שחל בו תשעה באב בתנאי שלא רוקדים במקביל ללימוד הנגינה. אמנם אדם אשר יישאר באותה רמת לימוד גם אם לא יחזור בבית על מה שלמד- לא ינגן לשם אימון אחר השיעור.

בני אשכנז אינם מסתפרים ומתגלחים בכל ימי בין המצרים, ובני ספרד נוהגים כן רק בשבוע שחל בו תשעה באב (כשבשנה זו- שט' באב נדחה משבת ליום ראשון אין אסורים בתספורת עד ט' באב עצמו. כשהמחמיר שלא להסתפר בשנה זו גם בשבוע שקודם לכן תבוא עליו ברכה, וכל שכן שיש להימנע מלהסתפר אחר חצות היום בערב "שבת חזון"). אשה ונערה מותרות בתספורת וגילוח של כל דבר שיש בו משום הסרת גנאי. נער בר-מצוה עד ראש חודש אב מותר להסתפר קודם שיכנס לעול מצוות. ניתן גם לערוך בימים אלו 'חלאקה'-תגלחת לקטן בן שלוש, כשהיו שהחמירו בדבר לדחות את התספורת לאחר תשעה באב. אבל שסיים את ל' ימי האבלות מותר בתספורת עד ראש חודש אב. אדם ששפמו מפריע לו באכילתו- מותר לסדרו. מותר לגזוז ציפורניו לאורך כל הימים הללו, מלבד בערב שבת חזון כשחל בה ט' באב, כבשנה זו.

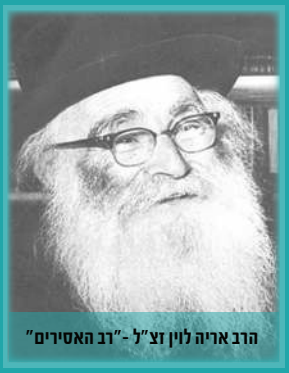
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | אני עומד לסיים פרויקט בניה, האם אני צריך להפסיקו בתשעת הימים, הדבר יסב לי נזק קל?

תשובה | הכלל שמנחה אותנו באיסור בניה הוא שכל דבר שנעשה להרווחה אסור, אולם דבר שנעשה לצורך פרנסתו מותר לכתחילה, כפי שמאריך בכך בשו"ת דבר יהושע. הוא הדין שמותר לאדם להוסיף חדרים לדירתו כיוון שנתרבו בני הבית (ס' ויברך דוד).

נעיר שמותר בימים אלה להרחיב, לבנות ולשפץ בתי כנסיות ומוסדות תורה, כפי שמאריך ה'ערוך השולחן' שבכל דבר שיש בו צורך מצוה מותר אף בשבוע שחל בו. אך גם בזה לא נתיר בתשעה באב עצמו. וכן הדין בכל דבר שהוא צורך רבים שמותר לעשותו עד תשעה באב. על כן מותר לעיריות ולרשויות המקומיות לתקן ולבנות לכתחילה כל דבר שהוא צורך רבים (כה"ח ועוד). וממילא גם קבלן שבונה בית דירות יכול להמשיך במלאכתו.

שאלה | האם מותר לשטוף את הבית בימי בין המצרים?

תשובה | מותר, ויש לעשות שינוי מהניקוי הרגיל, כגון שלא נוסיף חומר למי השטיפה, ובוודאי שלא להשתמש בחומר שמבריק רצפות, ובכך נראה את אבלותנו וצערנו. כן פסק הגרי"ח זוננפלד (שלמת חיים ח"ד סי' ד') בשם רבה של ירושלים רבי שמואל סלנט זי"ע. אמנם כל זה הוא חומרא ולא מעיקר הדין, כפי שביאר מרן החזו"א, ולכן מי שמיקל בזה אין למחות בידו. כשיש להעיר שהגר"ש סלנט דיבר בעיקר על ירושלים, ששם החורבן ניכר יותר.

אולם כשיש לכלוך מקומי אין ספק שמותר להסירו. כן מותר לנקות את הרצפה לכבוד שבת קודש. לכן מי שעובר דירה בימים אלו יכול להזמין חברת ניקיון שתקנה את הבית על מנת שניתן יהיה להתגורר בו או לכבוד השבת הראשונה בבית.

אולם בכל זאת, כשיש אפשרות מומלך להחמיר בדבר ולמעט בניקוי כמה שניתן.